

107412 - De school mag de leerling verwijderen omdat zij niet de benodigde ondersteuning kan bieden en een andere school heeft gevonden die passend is voor de leerling.

ADVIES

in het geding tussen:

mevrouw A, wonende te W, verzoekster,
gemachtigde: de heer mr. W.D. Berkhout

en

de Stichting B, gevestigd te X, het bevoegd gezag van C te X, verweerder
gemachtigde: de heer mr. W. Lindeboom

1. VERLOOP VAN DE PROCEDURE

Op 31 augustus 2016, aangevuld op 4 oktober 2016, heeft verzoekster aan de Commissie een geschil voorgelegd over het besluit van 21 juli 2016 van verweerder tot definitieve verwijdering van haar zoon D.

Verweerder heeft op 19 september 2016 een verweerschrift ingediend, aangevuld op 3 oktober 2016.

De mondelinge behandeling van het geschil vond plaats op 6 oktober 2016 te Utrecht.

Verzoekster was ter zitting aanwezig en werd bijgestaan door haar gemachtigde.

Namens verweerder waren ter zitting aanwezig mevrouw E, bestuursvoorzitter, mevrouw F, conrector VWO C, en de heer G, director special needs C, bijgestaan door de gemachtigde.

Namens het samenwerkingsverband H was ter zitting aanwezig de heer J, interim-directeur.

Beide partijen hebben ter zitting een pleitnota overgelegd.

Het oordeel van de Commissie is reeds bij brieven van 7 oktober 2016 aan partijen meegedeeld.

Daarna hebben verzoeker en verweerder op respectievelijk 18 en 19 oktober 2016 nog stukken ingediend.

2. DE FEITEN

1. Verzoekster is de moeder van D, geboren 1 juli 2001. D is bekend met pdd-nos. D heeft een totaal IQ van 130 (verbaal 132 en perfoormaal 118).
2. D heeft op basisschool K te X gezeten. Vanwege zijn pdd-nos heeft D in 2011 vanuit een REC-4 indicatie een ambulante begeleider gekregen, welke ondersteuning is voortgezet op C (onder meer inhoudende dat een van de docenten als persoonlijke begeleider aan hem werd gekoppeld onder supervisie van de ambulante begeleider). Ten behoeve van de overgang naar de middelbare school heeft mevrouw L, specialist hoogbegaafdheid, een aantal aanbevelingen opgesteld, waaronder "gestructureerde school, vastomlijnde opdrachten,

hulp bij plannen, een vertrouwenspersoon, huiswerkbegeleiding en regelmatig contact met moeder”.

3. D is in augustus 2013 in de brugklas van het gymnasium van C begonnen. Voor dat schooljaar is een begeleidingsplan 2013-2014 opgesteld. D werd het volgend schooljaar bevorderd naar Gymnasium-2. Voor het schooljaar 2014-2015 is een handelingsplan opgesteld. Dat schooljaar 2014-2015 verzuimde D veelvuldig.
De school heeft in september 2014 aangeboden om D te plaatsen in een parttime traject op M (kleinschalige schoolvoorziening waar leerlingen van C gebruik van mogen maken en waar hen extra ondersteuning kan worden geboden) om zich beter te handhaven in sociale relaties. Verzoekster heeft geen gebruik gemaakt van dit aanbod. Op 25 januari 2015 heeft de school een melding gedaan bij Veilig Thuis omdat verzoekster de zelfstandige ontwikkeling bij D zou belemmeren. Vanaf 1 april 2015 zit D thuis.
4. Sinds augustus 2015 is D onder behandeling bij mevrouw N, orthopedagoog. Volgens de rapportage van mevrouw N van 30 juni 2016 heeft D als gevolg van verschillende incidenten een trauma opgelopen. Deze gebeurtenissen zouden tot gevolg hebben gehad dat D zich heel oneerlijk behandeld voelde waardoor hij zich volledig terugtrok uit de bedreigde en oneerlijke omgeving.
5. Op 3 december 2015 heeft een jeugdzorginstantie C desgevraagd aangegeven dat de Raad voor de Kinderbescherming vond dat er overleg moest plaatsvinden tussen school, leerplicht en genoemde jeugdzorginstantie. Op 15 januari 2016 is men in deze samenstelling voor het eerst bijeen gekomen. In opdracht van dit overleg zijn twee orthopedagogen, één namens verweerder (de heer O van P) en één namens verzoekster (mevrouw N) aan het werk gezet om samen te bepalen wat D nodig zou hebben om weer onderwijs te kunnen volgen. Hierop is op 16 maart 2016 een concept C-arrangement opgesteld, gericht op thuisonderwijs via IVIO@school (instituut voor individueel onderwijs) tot aan de zomervakantie om weer in een ritme te komen en terug te keren naar de schoolse setting. Aan het einde van het schooljaar zal C dan een advies geven over het vervolg van de schoolcarrière van D.
6. Op 14 april 2016 vond een overleg plaats over de aanvraag van het persoonsgebonden budget (pgb) dat nodig is voor de extra (thuis)begeleiding van D. Er is een overleg gevoerd waarbij aanwezig waren mevrouw N, mevrouw Q van R (een organisatie die ambulante begeleiding verzorgt), mevrouw S van Leerplicht, de heer T van Centrum Jeugd en Gezin en de heer G, director special needs C. Verzoekster noch haar gemachtigde zijn, hoewel daartoe uitgenodigd, bij dit gesprek aanwezig geweest. Uit dit gesprek is volgens school naar voren gekomen dat het niet realistisch was dat D op school zou terugkeren. Ook zou leerplicht geen toestemming geven voor thuisonderwijs. Op 26 april 2016 is het pgb toegekend.
7. Op 12 mei 2016 is R, in de persoon van mevrouw Q, gestart met het thuisonderwijsprogramma voor D. D krijgt les in twee vakken.
8. Bij e-mailbericht van 8 juli 2016 aan verzoekster heeft de heer O aangegeven dat D erbij gebaat zou zijn weer naar school te gaan en dat hij daarvoor gespecialiseerde hulp nodig heeft, die zich richt op het welbevinden en de voortgang van de individuele leerling binnen de sociale context van een schoolse setting. U (voortgezet speciaal onderwijs) is de meest voor de hand liggende school. De heer O stelt dat een andere (reguliere) school ook zou kunnen maar voor D in dit stadium een brug te ver is. Bij e-mailbericht van 5 oktober 2016

heeft de heer V, orthopedagoog van P, die de werkzaamheden van de heer O heeft overgenomen, verzoekster bericht nu anders aan te kijken tegen het eerder door de heer O uitgebrachte advies. Zijn advies luidde nu dat D en verzoekster het meest gebaat zouden zijn bij een periode van rust. In deze periode zou het al lopende traject met R gewoon kunnen doorgaan en mogelijk zelfs worden uitgebreid.

9. Op 11 juli 2016 heeft de school verzoekster kenbaar gemaakt voornemens te zijn om D te verwijderen. In het kader van de verwijderingsprocedure zijn er op 13 en 20 juli 2016 hoorzittingen gehouden. Op 21 juli 2016 volgde het definitieve verwijderingsbesluit. Verzoekster heeft tegen het verwijderingsbesluit bezwaar ingediend bij het bevoegd gezag van de school.

10. Op 23 september 2016 heeft het samenwerkingsverband een toelaatbaarheidsverklaring verstrekt ten behoeve van D, vso, categorie laag, geldig tot 31 juli 2018.

3. STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Standpunt verzoekster

Verzoekster stelt dat het verwijderingsbesluit ten onrechte genomen is. Verzoekster vraagt zich af of wel aan de eisen om tot verwijdering te mogen overgaan, is voldaan. Zo is onduidelijk of er een op deugdelijk onderzoek gebaseerd ontwikkelingsperspectief met inzicht in de ondersteuningsbehoefte van D is. Er is hierover geen op overeenstemming gericht overleg (OOGO) met verzoekster gevoerd.

D kan niet worden verwijderd zonder dat C zich voldoende heeft ingespannen om aan de ondersteuningsbehoefte van D te voldoen. Er is niet inzichtelijk gemaakt waarom C niet aan de onderwijsbehoefte van D kan voldoen zodra hij weer in staat is klassikaal onderwijs te volgen. Voorts is geen duidelijk onderzoek gedaan naar de ondersteuningsbehoefte van D en de mogelijkheden om hem individueel te begeleiden.

Bij vermeende handelingsverlegenheid moet duidelijk zijn dat er geen begeleidings- of ondersteuningsmogelijkheden meer resteren. C had daarbij het ondersteuningsprofiel van de school moeten betrekken maar ook het Ondersteuningsplan van het samenwerkingsverband. Hoewel C niet verplicht is om IVIO (methode van thuisonderwijs) te bieden, neemt dat niet weg dat C verplicht is passend onderwijs te bieden. Door D in de praktijk geen passend onderwijs te bieden, heeft hij niet de kans gekregen zich te bewijzen. De verwijdering is dan ook voorbarig. Verzoekster betwijfelt of U, een vso-school havo/wvo, een geschikte andere school is, omdat niet duidelijk is of deze school een ondersteuningsprofiel heeft dat overeenstemt met de specifieke ondersteuningsbehoefte van D. Verzoekster wil graag dat D op C ingeschreven blijft en daar op termijn weer kan terugkeren. Het is volgens verzoekster goed om terug te keren op de plek waar de problemen zijn ontstaan. Hoewel D maatwerk nodig heeft, wil dat niet zeggen dat speciaal onderwijs voor hem geschikt zou zijn. Los van de incidenten functioneerde hij redelijk op C. C heeft herhaaldelijk het re-integratieproces belemmerd, bijvoorbeeld door het aangeboden C-arrangement van 16 maart 2016 niet uit te voeren. Dat verzoekster en haar gemachtigde niet bij het overleg van 14 april 2016 aanwezig waren, is juist maar dat was omdat zij veronderstelden dat dit overleg over het pgb ging en het daarom niet nodig was dat zij aanwezig zouden zijn. Het was niet bekend dat tijdens dit overleg gesproken zou worden over het eerder overeengekomen

concept arrangement. De bevoegdheid van het bevoegd gezag om een leerling na tweemaal doubleren te verwijderen, geldt niet tijdens ziekte. Dat D ziek is, wordt gestaafd door de verklaring van mevrouw N. Omdat U D nog niet kan plaatsen is het verwijderingsbesluit voorbarig.

Standpunt verweerder

Verweerder betwist dat er formele gebreken aan de verwijdering kleven. Het is inderdaad niet uitgesloten dat een leerling voor een tweede keer doubleert maar deze uitzondering diende in casu niet gemaakt te worden, zulks in het belang van D.

De verwijdering is gegrond op de langdurig verstoorde verhoudingen tussen C en verzoekster, samenhangend met handelingsverlegenheid. Voor de jaren 2013-2014 en 2014-2015 was er een ontwikkelingsperspectief (opp) waarin inhoud werd gegeven aan de in overleg met verzoekster gestelde begeleidingsdoelen, die na overleg met de leerlingcoach en ambulante begeleider zijn geformuleerd. In de periode dat D naar school ging, is inhoud gegeven aan dit opp. Omdat D vanaf april 2015 thuis zat, is het opp niet meer bijgesteld voor het schooljaar 2015-2016.

Als het concept arrangement uit maart 2016 ook als opp kan worden beschouwd, zoals verzoekster zelf betoogt, dan is er voldoende op overeenstemming gericht overleg gevoerd.

Verzoekster belemmerde C in de uitvoering van het onderwijs door niet te willen (mee)praten.

Deze situatie heeft geleid tot de zorgmelding van school bij Veilig Thuis. Bij de start van het schooljaar 2015-2016 heeft verzoekster de schoolboeken ook ingeleverd en wilde niet met school in gesprek over het onderwijs voor D. Vanaf september 2015 is C met diverse deskundigen in overleg geweest over de voortgang van het onderwijs aan D en heeft daartoe ook contact gehad met leerplicht en Jeugdzorg. Hoewel verzoekster zelf overleg uit de weg ging en zich steeds meer terugtrok, waren er wel steeds door haar ingeschakelde deskundigen aanwezig bij de diverse overleggen. Verzoekster heeft aangegeven niet bij het overleg van 14 april 2016 aanwezig te zullen zijn omdat zij alle vertrouwen had in mevrouw N en mevrouw Q, die beiden wel aanwezig zouden zijn. C wilde zelf conform het arrangement van maart 2016 werken maar het groot overleg van 14 april 2016 besloot anders. Voor laatstgenoemde datum ging het over IVIO, waarbij de mogelijkheid tot terugkeer op C niet was uitgesloten, daarna ging het over thuisonderwijs via school waarbij terugkeer van D naar C niet meer realistisch werd geacht. Door verschillende betrokkenen is op verschillende momenten gesteld dat een voortzetting van de onderwijs carrière van D op C geen optie meer is.

In feite vindt iedereen, behalve verzoekster, dat D op C niet op zijn plek is en beter af is op U. Dat D een trauma zou hebben opgelopen, volgt niet uit het leerlingdossier. Evenmin was tot aan het indienen van dit verzoekschrift bekend dat D ziek zou zijn. Daarnaast gevraagd heeft verzoekster geen medische onderbouwing van deze ziekte kunnen overleggen. Er is een passend alternatief gevonden in de vorm van plaatsing van D op U. U is een vso-school met onderwijs op havo- en vwo-niveau. Het onderwijsaanbod bij U wordt vormgegeven met IVIO, precies datgene wat verzoekster C heeft verzocht. Er is inmiddels een toelaatbaarheidsverklaring afgegeven voor het vso en op het moment van het verwijderingsbesluit heeft U aangegeven D ook te kunnen plaatsen. Indien aanvankelijk nog thuisonderwijs nodig zal zijn, kan dit beter via U tot stand komen dan via C.

4. **INBRENG SAMENWERKINGSVERBAND**

Binnen het samenwerkingsverband is gekozen voor een hoog niveau van basisondersteuning. Dit heeft geresulteerd in een schoolmodel: de scholen krijgen de faciliteiten om voor een dekkend netwerk te zorgen. Het samenwerkingsverband is pas sinds de zomer 2016 in beeld gekomen toen het schoolbestuur een toelaatbaarheidsverklaring aanvraag. Het samenwerkingsverband is bereid om mee te denken over een mogelijke oplossing zoals het ingeschreven blijven van D op een reguliere school met ondersteuning van de middelen van de toelaatbaarheidsverklaring.

5. OVERWEGINGEN VAN DE COMMISSIE

De Commissie is op grond van artikel 27c lid 2 Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) bevoegd kennis te nemen van geschillen tussen ouders en bevoegd gezag van een school die ontstaan bij de toepassing van onder meer artikel 27, eerste lid, derde volzin WVO, betreffende de definitieve verwijdering van een leerling. Verzoekster heeft binnen zes weken na 21 juli 2016 het verzoekschrift ingediend tegen de beslissing om D definitief van school te verwijderen, hetgeen tijdig is zodat het verzoek ontvankelijk is. Partijen hebben na afloop van de zitting nog nadere informatie overgelegd. De Commissie zal deze informatie echter niet in haar oordeel betrekken omdat het onderzoek ter zitting is gesloten en de informatie inhoudelijk geen aanleiding geeft tot heropening van het onderzoek.

Het bevoegd gezag van een school is op grond van artikel 27 WVO bevoegd een leerling te verwijderen. Tot een definitieve verwijdering kan het bevoegd gezag alleen besluiten nadat het de leerling en, bij minderjarigheid, ook diens ouder heeft gehoord of in de gelegenheid heeft gesteld te worden gehoord. Nadat verzoekster bezwaar heeft aangetekend tegen het voornemen van verweerder om over te gaan tot verwijdering, heeft er zowel op 13 als op 20 juli 2016 een hoorzitting plaatsgevonden in aanwezigheid van verzoekster. Daarmee is voldaan aan de verplichting om de ouder te horen zoals genoemd in artikel 14 lid 1 van het Inrichtingsbesluit WVO.

De Commissie overweegt dat bij verwijdering van een leerling met een extra ondersteuningsbehoefte deugdelijk onderzoek dient te zijn verricht naar het ontwikkelingsperspectief en de voor de school resterende mogelijkheden tot begeleiding. Deze aspecten houden verband met de op verweerder rustende zorgplicht. De zorgplicht is mede ingevoerd om te voorkomen dat leerlingen thuis komen te zitten. Niet in geschil is dat D een leerling is met een extra ondersteuningsbehoefte. Aldus is een opp vereist (artikel 26 WVO). Voordat een opp wordt vastgesteld, dient op overeenstemming gericht overleg met de ouders, in dit geval verzoekster, plaats te vinden.

Vast staat dat voor de eerste twee schooljaren een Begeleidingsplan 2013-2014 en een handelingsplan 2014-2015 zijn opgesteld. Verzoekster heeft aangevoerd dat er nadien geen op deugdelijk onderzoek gebaseerd opp is met inzicht in de ondersteuningsbehoefte van D. De Commissie overweegt dienaangaande als volgt. D heeft vanaf april 2015 de school niet meer bezocht waardoor het voor verweerder lastig was om zich een voldragen en actueel beeld te vormen van de ondersteuningsbehoefte van D. Voorts

is gebleken dat het contact tussen school en verzoekster moeizaam verliep en dat er eerst in januari 2016 weer overleg op gang kwam.

Onder deze omstandigheden kan het verweerder niet worden aangerekend dat hij onvoldoende nader onderzoek heeft verricht naar D, dat het handelingsplan 2014-2015 niet is geëvalueerd en dat er geen opp voor het schooljaar 2015-2016 is opgesteld.

Bezwaren aangaande het ontbreken van een (geactualiseerd) opp of het voeren van onvoldoende overleg had verzoekster al in of kort na september 2015 aan de Commissie kunnen voorleggen. Aan het eventueel ontbreken van voldoende overleg in september 2015 kan - voor zover daarvan sprake was - thans, meer dan een jaar later, bij de beoordeling van het verwijderingsbesluit geen doorslaggevende betekenis worden toegekend.

Naar het oordeel van de Commissie is het zogenoemde concept C-arrangement, dat op 16 maart 2016 tot stand is gekomen in overleg met verzoekster, aan te merken als een opp. In het arrangement wordt immers beschreven welke ondersteuningsbehoefte D heeft en hoe hem de benodigde begeleiding zou kunnen worden geboden om weer in het ritme te komen en terug te keren naar een schoolse setting. Daartoe zou D tot aan de zomervakantie thuisonderwijs krijgen via IVIO. Aan het einde van het schooljaar zou verweerder dan een advies kunnen geven over het vervolg van de schoolcarrière van D.

De Commissie is echter gebleken dat verweerder tijdens of kort na het overleg van 14 april 2016 heeft besloten dit concept arrangement niet uit te gaan voeren omdat geen van de aanwezigen in het overleg het realistisch vond dat D weer zou terugkeren op C. De Commissie constateert dat deze, voor verzoekster en D cruciale beslissing is genomen buiten hun aanwezigheid en zonder hen daarbij te betrekken. Evenmin heeft verweerder de beslissing om het concept arrangement niet te gaan uitvoeren uit eigen beweging met verzoekster gedeeld noch is een verslag van de bijeenkomst van 14 april 2016 gemaakt. Omdat de zorgplicht voor een leerling die extra ondersteuning nodig heeft bij de school ligt, had de school, in dit geval in de persoon van de heer G, die bij het overleg aanwezig was, de verantwoordelijkheid moeten nemen om een dergelijke belangrijke beslissing die samenhangt met de zorgplicht, niet te nemen alvorens verzoekster daarin was gekend. Dat verzoekster en haar gemachtigde niet bij het desbetreffende overleg aanwezig waren, acht de Commissie niet onbegrijpelijk omdat de insteek van het overleg was gericht op het verkrijgen van een pgb om extra begeleiding te kunnen geven bij het thuisonderwijs. Deze gang van zaken acht de Commissie onzorgvuldig.

Evenwel is de Commissie van oordeel dat verweerder na het overleg van 14 april 2016 in de praktijk heeft gehandeld in de geest van het eerder opgestelde concept C-arrangement, te weten het aanbieden van onderwijs op afstand met als doel terugkeer naar een schoolse setting. Daarmee heeft verweerder in zijn totaliteit voldoende invulling gegeven aan de op haar rustende ondersteuningsverplichtingen. Hoewel IVIO geen doorgang heeft gevonden, heeft verweerder via mevrouw Q van R zelf een vorm van afstandsonderwijs georganiseerd. Voorts is het gezien alle beschikbare informatie, waaronder de door de ingeschakelde orthopedagogen gegeven adviezen, voldoende aannemelijk dat D gebaat is bij een kleinschalige schoolomgeving. Daar komt nog bij dat verzoekster in de voorafgaande periode weinig coöperatief was in het zoeken naar een passende oplossing en niet wilde meewerken aan de tijdelijke plaatsing van D in

M, hetgeen uiteindelijk heeft geleid tot een vertrouwensbreuk tussen partijen. Doordat D door een hoeveelheid van wisselend verschillende factoren al geruime tijd thuis zat, werd het voor verweerder steeds moeilijker een oplossing te vinden met als doel D weer te laten terugkeren naar C. Verweerder heeft getracht deze situatie te doorbreken door onder meer een melding te doen bij Veilig Thuis, het inschakelen van verschillende andere hulpverlenende instanties en het aanbod om D tijdelijk in M te plaatsen. Dit heeft echter niet tot het doorbreken van de zeer langdurige thuissituatie geleid. Dat verweerder de conclusie heeft getrokken dat zij uiteindelijk niet kon voorzien in de benodigde ondersteuning van D, acht de Commissie gezien de voornoemde omstandigheden, niet onbegrijpelijk.

Alles bij elkaar heeft verweerder gelet op de omstandigheden van dit geval de ondersteuningsbehoefte van D goed in beeld gebracht en zich voldoende ingespannen om D deze ondersteuning te bieden.

Op grond van artikel 27 lid 1, derde volzin vindt de definitieve verwijdering van een leerling waarop de Leerplichtwet 1969 van toepassing is, niet plaats dan nadat het bevoegd gezag ervoor heeft zorggedragen dat een andere school bereid is de leerling toe te laten. Ten tijde van het nemen van het bestreden besluit had verweerder een andere onderwijsinstelling, U te X, bereid gevonden D een passende plek te bieden. U is een vso school op havo/vwo niveau voor leerlingen met een autisme spectrum stoornis. U verzorgt het didactisch aanbod in samenwerking met IVIO@school waardoor D op zijn eigen niveau, in eerste instantie vanaf huis, onderwijs kan volgen. Gelet op de ondersteuningsbehoefte van D acht de Commissie deze school passend. Ter zitting heeft verweerder verklaard dat U desgevraagd heeft aangegeven D te kunnen plaatsen. Verzoekster heeft dit niet weersproken. Dat verzoekster van dit aanbod op dat moment geen gebruik heeft gemaakt, kan verweerder niet worden tegengeworpen. Alles overziend heeft verweerder voldaan aan het vereiste dat een andere school bereid moet zijn de leerling te plaatsen alvorens kan worden overgegaan tot verwijdering.

Ten slotte heeft verzoekster aangevoerd dat D niet kan worden verwijderd omdat hij ziek zou zijn. Dat D ziek is, heeft verzoekster eerst op 29 juni 2016 gesteld, maar is niet onderbouwd door middel van het overleggen van een medische verklaring. De verklaring van mevrouw N kan niet worden gelijkgesteld aan een medische verklaring omdat zij als orthopedagoog niet bevoegd is een dergelijke diagnose te stellen. Ook is de Commissie niet gebleken dat de - eventuele - ziekte van D een belemmering zou opleveren die aan een verwijdering in de weg had moeten staan.

Alles overziend is de Commissie van oordeel dat verweerder D mocht verwijderen zodat zij het verzoek ongegrond zal verklaren.

6. OORDEEL

Op grond van bovenstaande overwegingen oordeelt de Commissie het verzoek ongegrond.

Onderwijsgeschillen

**Geschillencommissie
passend onderwijs**

Aldus gedaan te Utrecht op 9 november 2016 door mr. drs. P.H.A. van Geel, voorzitter, P. Kuiper en drs. A.H.T. Gieling, leden, in aanwezigheid van mr. R.M. de Bekker, secretaris.

mr. drs. P.H.A. van Geel
voorzitter

mr. R.M. de Bekker
secretaris